

Materská škola Hečkova 13, Košice – Barca

Adaptačný proces dieťaťa do prostredia materskej školy

Vstup do materskej školy je prvým krokom do spoločnosti. Táto udalosť so sebou neprináša problémy len pre dieťa, ale i pre zákonných zástupcov a učiteľky. Mnoho rodičov zistí, že sa ich dieťa správa v materskej škole úplne inak ako doma a kladie si otázky – *Je toto správanie normálne? Zvládne naše dieťa dochádzku do materskej školy? Ako môžeme dieťaťu pri vstupe do materskej školy pomôcť?*

Podobné problémy majú aj učiteľky. Obávajú sa nového školského roku, pretože väčšina nováčikov má pri začleňovaní ťažkosti. Každé dieťa zvláda **adaptačný proces** inak. Adaptačný proces je podmienený viacerými faktormi ako sú: *zrelosť vyššej nervovej sústavy, výchovný štýl v rodine, zdravotný stav dieťaťa, vek dieťaťa.*

Pri pokusoch uľahčiť nováčikom prechod z rodiny do materskej školy sa môžu učiteľky oprieť o svoje profesionálne skúsenosti ale rodičia nie. Aby pomoc deťom bola účinná, je pre učiteľky a rodičov potrebná znalosť procesov, ktoré prebiehajú pri vstupe do materskej školy.

Čím môžu rodičia a učiteľky podporiť dieťa v jeho snahe začleniť sa?

Z uvedeného vyplýva, že rodičia a učiteľky by sa mali spolu dohodoriť ako dieťa čo najúčinnejšie podporiť. **Spolupráca je veľmi dôležitá a mala by trvať po celú dobu dochádzky do materskej školy.**

Je dobré začať spolupracovať s rodičmi z dôvodu adaptácie už pred začiatkom pravidelnej dochádzky.

S týmto zámerom ponúka naša MŠ projekt: **„Smelé detičky“**, ktorého cieľom bude postupná adaptácia na predškolské zariadenie v prítomnosti rodiča.

V našej materskej škole začíname spolupracovať s rodičmi už pri podávaní prihlášky dieťaťa do materskej školy. Uvítame, ak dieťa príde spolu s obidvomi rodičmi. Vtedy už vlastne začíname s adaptáciou dieťaťa na materskú školu. Rodič a dieťa sa oboznámia s prostredím školy. Od tohto dňa si rodič môže dohodnúť návštevu s dieťaťom v čase pobytu vonku na školskom dvore, či v triede v čase hier a hrových činností. Tieto návštevy sa uskutočnia v termíne, kedy bude vyhlásený týždeň **„Otvorených dverí v materskej škole“**.

Tu sa dieťa zblíži s kolektívom detí a s učiteľkami v materskej škole. Týmto spôsobom sa uskutočňuje vlastne aj prvá príprava rodičov na materskú školu, pretože to často býva rodič, ktorý prenáša na dieťa vlastnú úzkosť z odlúčenia. Skúšobné návštevy dieťaťu sprostredkujú prvé dojmy. Dieťa má príležitosť zbierať pre neho dôležité informácie

a zároveň má možnosť materskú školu opustiť, podľa vlastného rozhodnutia. Má možnosť odhadnúť aké očakávania a aké nároky budú na neho kladené v materskej škole. Takto získava istotu, ktorá sa pozitívne prejaví v procese začleňovania.

Nástupom dieťaťa do MŠ má dieťa náhle zmeniť rodinné prostredie, ktoré preň predstavuje životnú istotu a bezpečie, za iný menej známy a cudzí systém. Nie je jednoduché malému dieťaťu vysvetliť, prečo sa musí náhle odlúčiť od matky. Ťažko mu môžeme objasniť, že je to dočasná zmena, pretože sa ešte nedokáže orientovať v čase. Preň je najdôležitejší a najsilnejší okamžitý zážitok tu a teraz, a ten je silne nepríjemný. Strata pocitu bezpečia je často násobená ďalšími neobyčajnými alebo traumatizujúcimi zážitkami.

Pre rodinu z adaptácie vyplývajú úlohy:

- + adaptácia je povinnosťou každého rodiča ,
- + rodič musí s adaptáciou počítať časom 4– 6 týždňov ,
- + prvýkrát by dieťa malo prísť do MŠ s rodičom – matkou, niektorý deň i s otcom ,
- + prvý deň má dieťa v MŠ pobudnúť iba krátky čas, maximálne 2 hodiny ,
- + po ďalšie dni sú to 3 hodiny , ktoré sa úmerne zvyšujú podľa individuálnych osobitostí každého dieťaťa
- + matka v triede nesmie dieťa od seba posilať preč, iniciatíva vzdialiť sa od matky musí prísť od samotného dieťaťa .

Rodičia svojmu dieťaťu môžu uľahčiť vstup do materskej školy tým, že mu umožnia zbierať už vopred skúsenosti a pomôžu mu vyrovnáť sa s požiadavkami postupne. Preto je dobré , ak rodičia :

- + trénujú odlúčenie,
- + umožnia kontakt dieťaťu s rovesníkmi ,
- + oboznámia dieťa s materskou školou,
- + berú ohľad na telesnú záťaž,
- + zabránia vzniku ďalších záťaží.

Po čase dieťa zostáva počas celého dňa v MŠ, aj počas popoludňajšieho odpočinku. V tomto prípade rodič hneď po popoludňajšom odpočinku prichádza pre dieťa a postupne predlžuje čas adaptácie. Dĺžku adaptácie je potrebné prispôbiť na základe konzultácie so zákonným zástupcom dieťaťa.

Pre učiteľku z adaptačného procesu vyplýva:

- + kroky adaptácie prejednať s každým rodičom vopred, najlepšie po zápise
- + dostať rodičovi do povedomia, že je to ich základná povinnosť pri zaškolení dieťaťa do MŠ
- + vysvetliť všetky kroky adaptácie i postoj učiteľky v adaptačnom procese
- + priniesť mu nenápadne hru, s ktorou sa ostatné deti hrajú
- + pomaly bez slovného oslovenia „ posúvať „ dieťa tam, kde ho chce mať
- + organizovať činnosti tak, aby mohli prinášať pocity úspešnosti a aby podnecovali dieťa k činnosti,
- + informovať rodičov o aktuálnych pokrokoch dieťaťa počas adaptácie.
- + Spôsob prijatia dieťaťa pedagógom považujeme za mimoriadne dôležitý krok pri jeho adaptácii na nové neznáme prostredie.

Adaptácia prebieha individuálne, ak sa po 6 týždňoch nepodarí dieťa adaptovať využitím uvedených krokov a dieťa nevie prijať život v MŠ, je potrebné po konzultácii s rodičom prerušiť jeho dochádzku do MŠ na nejaký čas, prípadne odložiť dochádzku na ďalší školský rok.

Povinnosti riaditeľky materskej školy

- ❖ Riaditeľka školy vytvorí podmienky na dochádzku dieťaťa do materskej školy, pričom so zákonným zástupcom dieťaťa dohodne dĺžku pobytu dieťaťa v materskej škole.
- ❖ V čase adaptačného pobytu dieťaťa v materskej škole pedagogickí zamestnanci spolupracujú so zákonným zástupcom dieťaťa. Dĺžku adaptačného pobytu dohodne riaditeľka so zákonným zástupcom dieťaťa s prihliadnutím na individuálne osobitosti dieťaťa.
- ❖ V prípade zníženej adaptačnej schopnosti dieťaťa a v záujme jeho zdravého vývinu môže riaditeľ po prerokovaní so zákonným zástupcom dieťaťa alebo na základe jeho písomnej žiadosti rozhodnúť o prerušení dochádzky dieťaťa do materskej školy na dohodnutý čas alebo ukončení tejto dochádzky.

